

BEEL

Marc Reynaert

Het stuk speelt zich af op het platteland in West-Vlaanderen tijdens de Duitse bezetting in WO1.

Lokaties

Buiten: landelijke weg, bosdreef, marktpleintje

Binnen: bureau van de burgemeester, bureau van moeder overste, interieur arbeiderswoning, interieur boerenkeuken.

Algemeen decor

De lokaties worden opgeroepen door de belichting.

Geen decorwisselingen

Suggesties decorelementen:

Foto van de keizer-bezetter, foto van Christus-Koning of van het Heilig Hart.

Functionele affiches (Gezocht, Doodsbericht).

Personages

Miel Beel, jonge boerenzoon, landarbeider

Jan Doom, jonge landarbeider, vriend van Miel Beel

Gusten Smet, jonge landarbeider, vriend van Miel Beel

Fiel Scherrens, jonge landarbeider, vriend van Miel Beel

Doekje, 40 jarige werkvrouw

Sjaaltje, 30 jarige werkvrouw

Geen Doetje, vrouw met steekkar

Frederik, jonge Duitse militair

Tine Devos, jonge cafédochter

Tuur Verkest, jonge landbouwer

Fons Balduk, jonge landbouwer

Pier, jonge landbouwer

Burgemeester

Secretaresse van de burgemeester

Moeder overste

Zuster Mathilde

Moeder Beel

Pol Schepens

Gendarm

1 BUITEN. ONDERWEG. SMET. SCHERRENS. DOOM. BEEL

SCHERRENS *terwijl hij een tak van zijn twijgjes ontdoet* Hoeveel keer zijn wij al bezet geweest?

SCHERRENS Hoeveel keer zijn we al bezet geweest?

SMET Eén keer, en dat is nu door de Duitsers.

SCHERRENS En daarvoor?

SMET Daarvoor bestond België niet.

SCHERRENS En de oude Belgen dan?

DOOM De Romeinen hebben de oude Belgen verslagen.

SCHERRENS Ja, juist.

DOOM Als de Romeinen aten, hé, lagen ze aan lange, gevulde tafels en als ze hun buikje volgegeten hadden, staken ze een pluim in hun keel en kotsten alles uit om opnieuw te kunnen vreten.

SMET En de Duitsers vreten vette worsten.

SCHERRENS 't Speeksel loopt over uw kin.

SMET *veegt het speeksel van zijn kin* 'k Zou ook wel eens met de Duitsers willen aanschuiven aan tafel in de achterkeuken.

SCHERRENS En daarna in de voutekamer bij de meisjes!

DOOM Miel is eens op zijn kousenvoeten Tine achterna geslopen.

SCHERRENS Miel durft wat wij niet durven, hé Jan.

SMET Zijn Tine ziet liever een Duitser.

DOOM Al het vrouwvolk is zot van Duitsers.

Beel op. Hij verbergt zijn geweer onder zijn jas. Scherrens gaat naar hem toe.

SCHERRENS Miel, weet gij waarom de meisjes zot zijn van de Duitsers?

BEEL Is dat zo?

SMET Waarom hebt gij een geweer meegebracht?

SCHERRENS 't Is verboden!

DOOM Ge moogt ook niet vloeken.

SMET Levensgevaarlijk, Miel, als ze u betrappen!

BEEL Gaat ge mee of blijft ge hier?

SCHERRENS Ik ga mee.

SMET Ge gaat toch niet met een wapen naar een café waar Duitsers zitten? Ze gaan u neerblaffen, jong, abschieszen.

BEEL *toont een okkernoot* Gij weet hoe een Duitser een okkernoot eet?

SCHERRENS Met pel en al, zeker?

BEEL Hij klopt er op en hij roept: Aufmachen!

Scherrens en Doom moeten lachen.

SCHERRENS Gusten moet niet lachen.

BEEL Ik heb toch niet gezegd dat het om te lachen is.

Beel en Doom vertrekken. Scherrens kijkt naar Smet.

SCHERRENS Als het ons niet aanstaat, hé Gusten, keren we ons kar.

Smet antwoordt niet maar gaat maar volgt Scherrens.

2 BUITEN. GEEN DOETJE. BEEL. DOOM.

Het Duitse soldatenlied 'Heil Dir in Siegekranzen' weerklinkt met daar bovenop de stemmen van caféklanten, vooral Duitse soldaten, maar ook autochtonen.

Geen Doetje, vrouw met steekkar, op.

GEEN DOETJE *richt zich tot het publiek* In 't café 't Nieuw Kruyske', hier een eindje verder, is er altijd ambiance. Ze komen van overal over de velden en door de bossen. Er is jong vrouwvolk, hé. De mannen van Wingene zijn altijd van de partij. Ze zitten altijd aan dezelfde tafel en

oeioeioeioeioei als er iemand anders op hun plaats zit. Baldukske van aan de kanten van Beernem riskeerde het een keer, één keer, *lacht* maar nu is hij beste maatjes met Miel Beel en Gusten Smet en Jan Doom en Fiel Scherrens. Ik ken die kerels goed want ik ben ook van aan hun kanten. Maar sedert er regelmatig Duitsers over de vloer komen, is de ambiance veranderd, verduist. Die Duitsers werken in het station van Maria-Aalter, van waaruit ze proviand en munitie met de trein naar 't front vervoeren. Er staan hier in de streek ook veel hangars. De eerste jachtvliegtuigen zijn al aangekomen. Rare vogels! Toen ze daalden, stekten ze met hun bek in de grond. *Lacht*. 'k Mag niet te luid lachen want de Duitse soldaten zijn mijn beste klanten.

Geweerschot.

Geen Doetje schrikt op, kijkt bang in het rond en maakt zich uit de voeten.

JACHTIGE MUZIEK

Beel en Doom haastig op. Beel verstoppt zijn wapen onder zijn jas.

DOOM G' hebt hem goed geraakt. Het bloed spatte tegen de ruit.

BEEL Mijn hand beefde eerst een beetje.

DOOM Dat komt omdat ge nog nooit op een mens geschoten hebt.

BEEL Hij keek gelijk een haas recht in de loop en 'k beefde niet meer. Waar zijn Gusten en Fiel?

DOOM Ik weet het niet.

TINE *OFF schreeuwt* Smeerlappen! Ge gaat allemaal boeten.

Doom maakt zich uit de voeten. Beel blijft staan. Tine op met een bebloede handdoek in haar hand. Ziet dat Miel zijn geweer vast heeft.

TINE Miel, gij hebt geschoten! *Stilte* Waarom? *Stilte* Waarom?

BEEL Waarom!?

TINE Die man heeft niets misdaan.

BEEL De Duitsers smijten met bommen en granaten!

TINE Hij is een brave mens en g'hebt zijn oog uitgeschoten.

BEEL Een oog?

TINE 't Is een vreselijke wonde.

BEEL Hij heeft dan toch nog een andere oog om naar u te lonken.

TINE Hij kan er van doodgaan, hé!

BEEL Hij had maar niet moeten lonken, hé.

TINE Als de Feldgendarmen u pakken ...

BEEL ... gaat gij applaudisseren.

TINE Misschien wel.

BEEL G' hebt mij bedrogen met een Duitser, Tine. Met de vijand.

TINE De vijand? Vriend of vijand, iedereen is welkom in ons café. De burgemeester heeft ons uitdrukkelijk gezegd dat we de Duitsers niets in de weg mogen leggen, *articuleert* niets-in-de-weg-mo-gen-leg-gen.

BEEL Dus ge moogt ook niet op hun poten slaan als ze over uw kont wrijven!

TINE 't Is mijn kont.

BEEL 'k Zou toch opletten als ik u was, want ge zat met hem op de voutekamer, hé en ge weet of ge weet het niet, de Duitsers hebben allemaal een geslachtsziekte, gonorroë, kent ge dat?

Tine antwoordt niet.

BEEL Ze hebben dat opgedaan bij de hoeren in Gent die de Engelsen naar hier hebben gezonden. Voelt ge het vanonder nog niet steken?

TINE Smeerlap!

BEEL De Duitsers zijn een pest, Tine.

Tine is besluiteloos.

BEEL Waarom blijft ge hier staan? Houdt ge mij misschien op tot er een patrouille verschijnt om mij dood te schieten?

TINE Haast u weg! Haast u weg, Miel!

BEEL Ze mogen mij hier ter plekke doodschieten. Ik meen het. Ze mogen mij hier ter plekke doodschieten, hier, voor uw ogen.

Tine loopt weg.

TINE *off* Haast u weg! Ze komen er aan!

Beel kust de loop van zijn geweer.

BEEL Gij zijt mijn engelbewaarder. Wie zei dat ook weer? Ze hebben hem nooit kunnen pakken. *Haast zich weg.*

3 BUITEN. NACHT. SMET. SCHERRENS. DOOM

Smet en Scherrens op.

Scherrens trekt zijn schoen uit en schudt het vuil eruit.

Smet drinkt een slok uit de fles en geeft de fles dan aan Scherrens.

Smet kijkt Scherrens' zak.

SMET Niets! Hebt gij alles opgegeten?

SCHERRENS 'k Had grote honger.

SMET En g'hebt mij niets gegeven?

SCHERRENS Ge waart u aan 't aftrekken. 't Is 't een of 't ander, hé.

Smet neemt dat antwoord niet en springt op Scherrens. Ze beginnen te vechten.

Doom op. Hij kijkt toe. Smet laat Scherrens los. Ze komen overeind.

SMET Zijt ge alleen?

DOOM Ja. 'k Peins dat ze Miel al opgepakt hebben.

SCHERRENS Waarom peinst ge dat?

DOOM Als ge liefdesverdriet hebt, kunt ge zo rap niet meer lopen.

SMET Hebt gij soms iets om te eten, Jan?

DOOM Een appel. *Geeft Smet een appel.*

SCHERRENS Gusten, krijg ik een stuk?

SMET Neen.

SCHERRENS Allez!

Smet breekt de appel in twee. Biedt Scherrens een deel aan, maar als die het deel wil pakken, trekt Smet zijn hand met het deel terug. Dan biedt hij het terug aan.

SCHERRENS Houd het maar!

Smet gooit het naar Scherrens die het opvangt.

DOOM Blijft ge hier?

SMET Waar zouden we naar toe gaan?

SCHERRENS Is het gevaarlijk misschien om hier te blijven?

SMET We laten ons niet pakken.

SCHERRENS Neen, we laten ons niet pakken.

SMET Ze gaan ons niet op de kar steken.

SCHERRENS Ze gaan ons zeker niet op de kar steken en naar Sedan voeren.

SMET We gaan niet naar Sedan.

SCHERRENS Want daar is het oorlog.

SMET Daar vechten ze op leven en dood gelijk de beesten.

SCHERRENS Neen, niet gelijk de beesten, Gusten, de beesten doen dat niet.

DOOM Maten, we gaan naar Holland.

SMET Uitgesloten, Jan, de grens is afgesloten met pinnekensdraad en er zit electriciek op.

DOOM We kunnen er over springen. Met een lange pers.

SCHERRENS Met een stevige bonenpers en we nemen een aanloop.

DOOM Ssst!

Ze luisteren.

DOOM Een patrouille!

SCHERRENS Wat?

DOOM Ik dacht dat ik ze kwijtgespeeld was. *Springt recht* Wegwezen!
Haast zich weg.

Smet volgt in zijn spoor. Scherrens zoekt zijn stok, gaat buiten het gezichtsveld zoeken. Smet is wat verder blijven wachten.

SMET *roept* Fiel! Fiel!

SCHERRENS *off* Mijn stok!

Smet gaat achter Doom aan die niet is blijven wachten. Scherrens op, zonder stok, maakt zich uit de voeten, de anderen achterna.

Jachtige muziek, die afgebroken wordt. (symboliseert dat ze gegrepen worden)

4 AVOND. BUITEN. BEEL

Beel op. Richt zich tot het publiek.

BEEL Fiel Scherrens, Gusten Smet en Jan Doom zijn opgepakt. ‘k Heb dat gisterenavond vernomen van Madeleine, de lustige weduwe. Maar de manier waarop ze het mij vertelde, stond mij niet aan. ‘k Heb gegeten, want ‘k had honger gelijk een dijkendelver, en ‘k ben vertrokken. Ze wilde dat ik daar bleef slapen en ze zei dat ze voor een rantsoen ging zorgen. Maar ‘k betrouwde het niet. ‘k Peins dat ze te doen heeft met een Duitsgezinden of met een Duitse soldaat. *Stilte* Ja, ik ben wantrouwig. *Stilte* ‘k Heb vreselijke koppijn. *Stilte* ‘k Heb honger. *Stilte* Ja, ‘k heb mij serieus in nesten gewerkt. *Af.*

5 DAG.MARKTPLEIN. GENDARM. DOEKJE. SJAALTJE

De gendarm installeert een bord met aanplakbrief.

GEZOCHT
MIEL BEEL

EEN PREMIE

VAN 10.000 MARK

Doekje, de vrouw met een hoofddoek en Sjaaltje, de vrouw met een gecrocheerde sjaal, op. Ze dragen boodschappenzakken met het rantsoen dat ze afgehaald hebben: broden, spek, smout en suiker.

DOEKJE Garde, wat staat er op dat plakkaat?

GENDARM Een premie van 10.000 mark voor de persoon die ons kan zeggen waar we Miel Beel kunnen vinden.

SJAALTJE 10.000 mark!

GENDARM Dan zijt ge een rijke mens! *af.*

SJAALTJE Zeg, Doekje, wat zie ik? Gij krijgt evenveel rantsoen als ik en g'hebt geen kinderen!

DOEKJE Ge hadt maar zoveel kinderen niet moeten kopen, hé Sjaaltje.

SJAALTJE Gij kunt geen kinderen krijgen, hé, en dat is de straf van God!

DOEKJE Kwezel!

DOEKJE Gij gaat naar d'helle gaan!

DOEKJE D' helle? Dat is hier, Sjaaltje! Hier. God zijn schepping trekt op geen kloten. Hij moest beschaamd zijn.

SJAALTJE Weet gij wat ze van u zeggen?

DOEKJE Wat zeggen ze van mij?

SJAALTJE Dat ge te doen heb met die streuvelkop van 't comité, die de rantsoenen uitdeelt.

Doekje vertrekt.

SJAALTJE *roept haar achterna* En weet ge wat er nog van u gezegd wordt? Dat gij Miel Beel onderdak geeft.

DOEKJE *draait zich om* Wat?

SJAALTJE Ze zeggen dat gij Miel Beel onderdak geeft.

DOEKJE Wie zegt dat?

SJAALTJE Dat ga ik u niet zeggen.

DOEKJE Dat is erg! Mij zoiets ...

SJAALTJE Maar 'k heb geantwoord dat ik dat niet kan geloven. En 'k heb ook gezegd, zelfs al moest het waar zijn ...

DOEKJE ... maar 't is niet waar!

SJAALTJE 'k Weet wel ... maar eh kijk, Doekje, mijne vent en ik *fluijstertoon* zijn ook tegen de Duitsers, meer nog, mijne vent vond dat zelfs goed wat Miel Beel gedaan heeft.

DOEKJE Dat hij op een Duitser geschoten heeft?

SJAALTJE Ja.

DIEKJE Uwe vent vindt dat goed?

SJAALTJE Hij vindt het zelfs jammer dat Miel Beel niet heel zijn hoofd er had afgeschoten.

DOEKJE Zeg dat tegen niemand, hé!

SJAALTJE 'k Zeg dat natuurlijk tegen niemand.

DOEKJE Ge hebt het wel tegen mij gezegd, hé Doekje. Moest dat ter ore komen van de Feldgendarmes, ze laten uw vent direct oppakken en zonder pardon naar Sedan voeren. En ge weet ...

SJAALTJE Ge gaat dat toch niet voortvertellen, hé Doekje.

DOEKJE Neen, natuurlijk niet.

SJAALTJE Kijk, ge krijgt dat van mij. *Ze steekt Doekje een stukje spek toe.*

DOEKJE Neen, neen, geef dat maar aan uw kinderen.

SJAALTJE Neen, neen, 'k heb nog genoeg, geef het aan Miel Beel.

DOEKJE Wat?

SJAALTJE Hij zal dat goed kunnen gebruiken, hij krijgt geen rantsoen, hé.

DOEKJE Miel Beel?

SJAALTJE Ja, en geef het hem met de groeten van mijne vent, Frans Duivejonck.

DOEKJE Ik zie Miel Beel niet, hé!

SJAALTJE *geschrokken* O!

DOEKJE Ge gelooft dus toch wat ze over mij zeggen?

SJAALTJE Ik niet!

DOEKJE Uwe Duyvejonck.

SJAALTJE 'k Ga het u maar zeggen, Doekje, Frans heeft horen zeggen dat gij Miel Beel onderdak geeft. Hij heeft dat horen zeggen. Hij heeft het zelf niet gezien.

DOEKJE En weet ge wat ik gehoord heb?

SJAALTJE Neen.

DOEKJE Dat ze u onlangs met een Duitser hebben zien staan klappen.

SJAALTJE Wie heeft dat gezien?

DOEKJE Er is altijd iemand die het ziet. *Af.*

SJAALTJE *binnensmonds* Teef! *Af.*

6 BUREAU. BURGEMEESTER. SECRETARESSE

Bureau. De secretaresse gaat achter de typemachine zitten. Zet zich aan het typen. De burgemeester komt binnen en gaat zitten.

BURGEMEESTER We schijten hier geen geld, hé meisje.

SECRETARESSE Neen, meneer de burgemeester.

BURGEMEESTER 50.000 mark voor een Duits oog! *Stilte* Is die brief klaar?

SECRETARESSE Ja, meneer de burgemeester.

Ze geeft hem de brief die hij naleest.

BURGEMEESTER *leest* De gemeenteraad ... overwegende dat de gemeente daartoe geen geldmiddelen bezit en dat zal moeten overgegaan worden tot een lening, overwegende dat er een persoon aangeboden heeft van een lening te doen aan de gemeente van ... terugbetaalbaar na de oorlog, mits een jaarlijkse kroos van 3,5% 's jaars en dat de raad van gevoelen is dat er veel personen van deze gemeente zouden willen bijdragen in een lening ... *leest stil verder ... en ondertekent de brief.* Het zijn bloedzuigers. 50.000 mark boete omdat Beel van hier afkomstig is, Aalter moet ook 50.000 mark betalen omdat Beel zich op grondgebied Aalter bevond toen hij dat schot loste en Ruiselede moet ook nog eens 50.000 mark betalen omdat die Duitser zich op grondgebied Ruiselede bevond toen Beel op hem schoot. 150.000 mark voor een Duits oog! En subiet mogen we ook nog eens die premie van 10.000 mark die op Beel zijn kop staat, uitbetalen.

SECRETARESSE Dat zie ik nog niet zo gauw gebeuren, burgemeester.

BURGEMEESTER Voor 10.000 mark verkoopt een mens zijn ziel.

SECRETARESSE Er zijn heel wat mensen, burgemeester, die Beel een held vinden.

BURGEMEESTER Wel, Annemarie, ge gaat mij niet geloven, maar ik heb vannacht gedroomd dat Miel Beel in zijn eentje al de Duitsers van hier en omstreken had doodgeschoten.

SECRETARESSE O!

BURGEMEESTER Ja en de oorlog was voorbij.

SECRETARESSE *lacht* Beel de bevrijder!

BURGEMEESTER Ja, Beel, de bevrijder. Zeg dat niet verder, hé.

SECRETARESSE Zeker niet, meneer de burgemeester.

BURGEMEESTER 'k Peins dat 'k stilletjes aan zot aan het worden ben. *Maakt zich klaar om te vertrekken.* Als er iemand naar mij vraagt, ge weet waar ge mij kunt vinden, hé Annemarie. *Af.*

SECRETARESSE *tegen het publiek* Hij gaat gaarne eens naar de pastorie. De pastoor heeft een goede wijnkelder. En wijn kan een troost zijn, hé. *Bekijkt de brief* Nu nog de handtekening van de secretaris. *Af.*

7 BUITEN. IN DE OMGEVING VAN HET CAFE 'T NIEUW
KRUYSKE. TINE. FREDERIK (Duitse militair)

Het Duitse soldatenlied 'Heil Dir in Siegekranzen' weerklinkt met daarbovenop de stemmen van caféklanten, vooral Duitse soldaten, maar ook autochtonen.

Frederik met ooglap en Tine op.

TINE Frederik vertrekt naar zijn heimat. Naar zijn moeder ...

FREDERIK ... und nach meine liebe Gretl.

TINE Naar zijn lieve Gretl. Hoort ge dat! Ik ben dus nooit zijn lief geweest. Gretl zal wel opkijken als ze Frederik Eenoog, ziet.

FREDERIK *mompelt* Terzake, bitte.

TINE Frederik wil graag enige uitleg geven maar omdat zijn Vlaams op niets trekt, doe ik het in zijn plaats. Hij zal wel tussenkomen als ik verkeerd ben, want hij verstaat goed Vlaams. *Frederik knikt.* Belangrijke vraag die hij wil beantwoorden: waarom is het Duitse leger hier binnengevallen? Zijn antwoord is dat ze hier binnengevallen zijn om ons land te verdedigen.

FREDERIK Gegen die Franzosen und die Engländer.

TINE Tegen de Fransen en de Engelsen! Maar waarom bombarderen ze dan onze huizen, smijten ze bommen en granaten, steken ze onze soldaten met de bajonet de ogen uit, vergiften ze onze soldaten gelijk ongedierte en steken ze de mensen tegen mekaar op zodanig dat ze mekaar voor altijd zullen haten?

Hij fluistert het antwoord in haar oor.

TINE Ze doen dat omdat wij tegen hen en niet met hen vechten.

Hij fluistert opnieuw iets in haar oor.

TINE Hij zegt dat niet alle Duitsers de oorlog gewild hebben.

FREDERIK Viele Deutsche, auch mein Vater, wollten kein Krieg.

TINE Zijn vader was tegen de oorlog.

FREDERIK Mein Vater war ein Sozial-demokrat ...

TINE ... zijn vader was een eh ... ?

FREDERIK Sozial-demokrat.

TINE Sociaal-demokraat ...

Hij fluistert in haar oor.

TINE Maar helaas de meeste sociaal-demokraten stemden voor eh ...

FREDERIK ... die Kriegs, oorlogskredieten.

TINE Stemden voor de oorlogskredieten, en trokken dan met volle goesting naar de oorlog.

FREDERIK Das ist Demokratie.

TINE Was dat ook met uw volle goesting? Neen, zeker?

FREDERIK Jawohl, viele junge Leute wollten Krieg.

TINE De jonge mannen wilden absoluut naar de oorlog.

FREDERIK Das Abenteuer,

TINE Het avontuur.

FREDERIK Heldenmut.

TINE Heldenmoed? Zijt gij nu een Held? Het was toch niet heldhaftig om door het raampje te kijken, als ge wist dat de vijand op u loerde.

FREDERIK Ich bin kein Held. *Vertrekt plots.*

TINE Hij is duidelijk op zijn tenen getrapt.

Hij komt op zijn stappen terug.

FREDERIK *tegen het publiek* Entschuldigung. Af.

TINE ‘k Versta hem, hoor! Ze gaan hem uitlachen in zijn land. *Stilte* Hopelijk hangt ‘soldaat eenoog’ zich niet op. *Stilte* Weet ge wat ik straf vind? Hij vindt het normaal dat Beel wraak op hem genomen heeft. Maar hij had liever geduellerd. Hij zou het ook niet nemen dat een ander zijn Gretl bepotelt. Zijn Gretl? Ik wist toen nog niet wat ik nu weet en dat sloeg bij mij in gelijk een bom. *stilte* Ik ben wel geen hoer, hé, riep ik hem toe. *Stilte* Hoe dom kan een mens zijn: ‘k had al die tijd gehoopt dat hij na de oorlog met mij zou trouwen. *Stilte* En nu heb ik misschien ook nog een geslachtsziekte. Af.

8 HUISKAMER. BEEL. DOEKJE

Beel op. Ziet dat er niemand in de woonkamer is.

BEEL *roept* Doekje! Doekje!

Krijgt geen antwoord. Zet zijn geweer aan de kant en legt zijn ransel op de grond. Ziet schoenen staan, pakt ze, vergelijkt de maat met de maat van zijn schoenen, trekt zijn kapotte schoenen uit, trekt de andere aan en voelt er zich goed mee.

Doekje op.

DOEKJE ‘k Heb niet graag dat ge iets wegneemt als ik er niet ben, Miel.

BEEL ‘k Zocht de jeneverfles, Doekje.

DOEKJE En ge vondt Hectors schoenen.

BEEL Is uw vent nog altijd tegen mij?

DOEKJE Hector vindt het nog altijd niet goed wat ge gedaan hebt. Ge hebt iedereen hier in de streek in gevaar gebracht, zegt hij.

BEEL ’t Is een steenezel. Maar gij adoreert mij, hé Doekje.

DOEKJE Adoreren is een groot woord, hé Miel. 'k Verwen u gaarne. Maar 'k zou toch willen hebben dat ge Hectors schoenen terug uitdoet.

BEEL Ze zitten mij zo goed en de mijne zijn, gelijk ge ziet, door en door versleten.

DOEKJE 'k Weet het, jongen, maar hoe moet ik dat aan Hector uitleggen?

BEEL Dat ge een werk van barmhartigheid gedaan hebt.

DOEKJE Voor wie?

BEEL Voor eh of neen, zeg gewoon dat een Duitser ze opgeëist heeft. Laat ze mij, Doekje, 'k kan ermee over dijken en grachten springen.

DOEKJE Gaarne, maar 'k kan het niet over mijn hart krijgen.

Beel trekt de schoenen uit en trekt de zijne aan.

DOEKJE Bedankt, Miel.

Doekje haalt brood en spek uit de kast. Beel begint te eten.

DOEKJE Hector zou het uitpluizen en mij uitvragen en mij bedreigen, mij slaan tot ik beken. *Stilte* Kijk, hoe ik hier sta te trillen.

BEEL Is dat niet door de drank?

DOEKJE Neen, Miel, ze houden ons in de gaten, iedereen houdt iedereen in de gaten. Ge wordt gezocht, hé.

BEEL 'k Mag toch nog mijn mond uiteten.

DOEKJE Natuurlijk, natuurlijk maar eh ge zult het niet gaarne horen en ik zeg het nog veel minder gaarne, Miel, maar eh zolang de Duitsers hier zijn moogt ge u hier niet meer laten zien en ga ik u niet meer binnenlaten.

Stilte

Beel staat recht.

BEEL Bedankt voor alles.

DOEKJE Hier, pak nog wat mee. 'k Had het al gereed gezet.

Ze geeft hem brood en spek en melk.

BEEL Ge zijt de beste mens op aarde, Doekje.

DOEKJE Danke. Hier en pak de fles maar mee. *Ze geeft hem de jeneverfles.*

BEEL Merci, Doekje, bedankt.

DOEKJE Zorg goed voor u zelf, Miel.

BEEL Ze gaan mij niet pakken, Doekje.

DOEKJE Ik zou alles voor u doen, jongen, ik zie u gaarne, maar ...

BEEL Ze gaan mij niet pakken, Doekje, wees maar gerust. Ze gaan mij niet pakken. *Stilte* Moet ik u eens pakken?

DOEKJE Neen, Miel.

BEEL In de voutekamer, Doekje?

DOEKJE Neen, Miel.

BEEL We hebben de vorige keer genoten gelijk de beesten.

DOEKJE Hector kan elk moment binnenkomen.

Beel neemt zijn ransel en geweer en af.

9 BUITEN. GEEN DOETJE. SJAALTJE

Geen Doetje met steekkar op.

Geweldige explosie.

Geen Doetje moet eventjes bekomen.

GEEN DOETJE Het wordt serieus. De Engelsen komen hier 't vliegplein bombarderen. *Luistert* De Duitse hangars aan 't veldkapelleke liggen vol bommen. Duizenden bommen. Als er daar een Engelse bom opvalt en 'k passeer daar toevallig met mijn steekkar ... 'k ga vanaf nu een omweg maken. Een grote omweg.

Sjaaltje op. Ze heeft haar rantsoen afgehaald.

SJAALTJE *roept* Geen Doetje!

Geen Doetje stopt. Sjaaltje komt bij haar.

SJAALTJE Doekje niet gezien?

GEEN DOETJE Neen, Sjaaltje.

SJAALTJE 'k Maak mij ongerust.

GEEN DOETJE Waar zou ik ze moeten gezien hebben?

SJAALTJE We gaan altijd samen ons rantsoen afhalen.

GEEN DOETJE Ja, dat weet ik.

SJAALTJE Ze vindt het misschien de moeite niet meer. 't Is veel verminderd. 't Is al zwarte markt. Uw steekkar ligt weer vol, zeker? Maar ze gaan u vinden als de oorlog gedaan is.

GEEN DOETJE Iedereen koopt bij mij. Iedereen. En weet gij dat mijn broer soldaat is aan 't front? Ik ben niet voor de Duitsers.

SJAALTJE Maar ge doet er wel zaken mee.

GEEN DOETJE Iedereen moet zijn brood verdienen. Ik wil niet gelijk gij van de overheid profiteren.

SJAALTJE Ge zoudt liever hebben dat mijn kinderen verhongeren.

GEEN DOETJE Neen, zeker niet. Misschien is Doekje gedood door die bom die hier een eind verder ontploft is. *Af.*

Sjaaltje kijkt haar achterna en verdwijnt dan in de andere richting.

10 SECRETARESSE. DOEKJE. BURGEMEESTER

Secretaresse op. Gaat zitten en klasseert boetes.

Doekje haastig op.

DOEKJE Is de burgemeester er niet?

SECRETARESSE Neen.

Doekje begint te huilen.

SECRETARESSE Wat is er?

DOEKJE *snikkend* Ze hebben mijne Hector opgepakt.

SECRETARESSE Uwe Hector?

DOEKJE Hector Taveirne en hij heeft niets misdaan.

SECRETARESSE Een ogenblikje, ik ga eens in de mappen kijken of daar een proces verbaal in zit. Hector ...

DOEKJE Taveirne. Hector Taveirne.

De secretaresse bladert in een map.

DOEKJE Ze zeggen dat het is omdat hij Miel Beel onderdak heeft gegeven, maar hij heeft Miel Beel geen onderdak gegeven.

SECRETARESSE Ik vind niets.

DOEKJE Hector was kwaad op Miel omdat hij de bewoners van Wingene in gevaar heeft gebracht voor een slet van een jong, die met alle Duitsers poept.

SECRETARESSE De burgemeester heeft onmiddellijk opgetreden en is naar de Ortskommandant gegaan en om hem te overtuigen geen onschuldige mensen uit hun huis te halen en te fusilleren.

DOEKJE Mijn Hector had Miel Beel op de riek gestoken als hij een stap op ons erf had durven zetten. Maar ik moet eerlijk zeggen dat ik het daar heel moeilijk mee had want de nonnen op school hadden mij geleerd dat we de hongerigen moeten spijzen, de dorstigen laven, juist, hé?

SECRETARESSE Ja, maar ...

DOEKJE Miel Beel niet, natuurlijk. En daarin had Hector gelijk. En hij zei tegen die mannen die hem vastpakten: g'hebt de verkeerde vast. 't Is Frans Duyvejonck, die ge moet hebben!

SECRETARESSE Wie?

DOEKJE Frans Duyvejonck, die Beel eten geeft, zei Hector, maar ze luisterden niet en ze gaven hem een paar kloppen op zijn kop en in zijn maag en ze voerden hem weg gelijk de grootste boef en hij had niets

gedaan. Ik zweer het. *Stilte* 'k Ga zijn ogen nooit vergeten, zijn ogen waren gelijk kogels en 'k zei nog: Hector, ik heb niets gedaan, ik heb Beel niet geholpen en 'k heb zelfs gezworen en hij begon te schreien.

SECRETARESSE Een mens kan afzien, hé.

Doekje haalt een stukje spek uit haar netzak.

DOEKJE Hier, madameke. *Geeft het haar.*

SECRETARESSE *gereserveerd* Dat is niet nodig.

DOEKJE *dringt aan* Neem het maar.

De secretaresse neemt het aan.

SECRETARESSE Dank u.

DOEKJE Hopelijk kan de burgemeester iets doen voor mijn man,

SECRETARESSE Hij zal zeker zijn best doen.

DOEKJE Moet ik de burgemeester ook een stuk spek geven?

SECRETARESSE Ja, maar geef het hem zelf.

DOEKJE Of heeft hij liever iets anders?

SECRETARIS Boter.

DOEKJE Dat heb ik niet. Smout?

SECRETARESSE Dat weet ik niet.

DOEKJE Ik zal hem het beste geven dat ik heb. En nog een goede dag.

SECRETARESSE Goede dag.

Doekje verlaat het bureau. Blijft plots staan. Heeft een probleem.

SECRETARESSE *bekijkt het stuk spek* De burgemeester heeft mij geleerd om alles te aanvaarden wat de mensen geven. Mensen die in nood zitten, geven gaarne. Een gifte is voor die mensen een offer en ze offeren uit liefde voor God of voor hun man.'t Zal mijn ventje smaken. *Legt het spek aan de kant en klasseert de boetes.*

DOEKJE *voor zich* Oei! Stel dat Hector vrij komt, hij gaat mij wurgen! Hij gaat mij doodslaan.

SECRETARESSE Zei u iets?

DOEKJE Ja, ik had iets over het hoofd gezien.

SECRETARESSE Dat kan gebeuren.

Doekje af.

SECRETARESSE Hector Taveirne, 'k ga het opschrijven voor ik het vergeet. Er zitten hier nog briefkes, zie ik. *Leest ze.* Van boeren die bestolen zijn door de Duitsers!!!???

Burgemeester op. Bekijkt het stapeltje boetes.

BURGEMEESTER Ja, de boetes stapelen zich maar op, hé. Ik ben naar de kommandatur geweest en ik heb hen uitgelegd dat we niet meer aardappelen en graan kunnen leveren. *Imiteert de kommandant* Befehl ist Befehl!

SECRETARESSE De boeren hebben zelf niet veel meer.

BURGEMEESTER Ze verkopen in het zwart, Annemarie, en ze slachten in de duik. *ziet het spek liggen* Dat is voor mij, zeker?

SECRETARESSE Neen, voor mij, burgemeester, 't is van de vrouw van Hector Taveirne. Maar ze komt nog terug en zal voor u het beste meebrengen dat ze in huis heeft.

BURGEMEESTER Is het voor Hector dat ze gekomen is?

SECRETARESSE Ja.

BURGEMEESTER Die gaat ze niet meer terugzien, vrees ik. Roep mij als ze terugkomt, ge weet waar ik zit, hé Annemarie.

SECRETARESSE In orde burgemeester. *Burgemeester af.*

Secretaresse steekt het spek in haar netzak.

SECRETARESSE *tegen het publiek* Ik herinner mij nog de eerste keer dat er een boerin als dank voor bewezen diensten boter had meegebracht voor de burgemeester en ze gaf hem het pakje maar de burgemeester vroeg of hij

geen twee pakjes kon krijgen en die boerin durfde dat natuurlijk niet weigeren en gaf hem nog een pakje boter. En ik dacht, naïf kind dat ik was, dat het tweede pakje voor mij zou zijn, maar ‘k had mijn neus om aan te trekken. *Maakt het gebaar, staat dan op en neemt de boetes.* ‘k Ga die boetes nu naar de ontvanger brengen. *Af.*

11 BUITEN. BEEL. MOEDER

Beel op met zak aardappelen op zijn rug. Loopt en verdwijnt aan de overkant. Beel op en loopt naar de andere kant. Op met zak graan en blijft halfweg staan, legt de zak graan op de grond en drinkt een slok jenever.

BEEL ‘k Heb een voorraad ingeslagen. Patatjes en graan om te malen bij de mulder en dan met het meel naar ... (*stokt*) niemand durft er nog een ovenvuur voor mij aanleggen. Niemand durft er nog een broodje voor mij bakken. *Stilte* Moeder bakte de lekkerste broden! *Roept* Moeder! *Kijkt voor zich uit.* *Gaat dan liggen. Valt in slaap.*

DROOMSEKWENTIE

STEM Miel!

BEEL Wie is daar?

STEM Herkent ge uw moeders stem niet?

Moeder op als verschijning.

BEEL Moeder!

MOEDER Slecht nieuws, jongen, vader zit in den bak en uw broer Gust zit in een strafkamp in Sedan, Dolf en Fons zitten ergens in Duitsland.

BEEL Allemaal mijn schuld!

MOEDER Neen, jongen. ‘k Heb het vader dikwijls genoeg gezegd dat hij die wapens moest wegdoen. ‘k Sla ze nog liever in stukken dan dat ik ze inlever, zei hij en ‘k antwoordde: Doe dat, Constant, sla ze in stukken! Nu meteen! Stel dat niet uit!

BEEL Hoelang gaan de Duitsers hier nog blijven, moeder?

MOEDER Geduld, jongen.

BEEL Geduld, jongen. Juist. G'hebt gelijk. Geduld.

MOEDER Er zijn veel mensen, die u steunen.

BEEL Ze lezen zeker een paternoster voor mij? 'k Peins, hé moeder, dat ze hele paternosters lezen in de hoop dat ik zo gauw mogelijk opgepakt word.

MOEDER *geeft hem een kruiske.* Courage, jongen! *Ze verdwijnt.*

Beel schiet wakker.

BEEL Hoorde ik geen belletje? Het belletje van de pastoor die passeerde met het heilig oliesel voor een berechting? *Stilte* Het geloof is een ontsnappingsroute. Klopt dat ook voor mij, meneer pastoor? Breng er mij naartoe. *Stilte* Waar is mijn geweer?

Hij pakt de zak graan op en haast zich naar de plek waar hij het geweer heeft achtergelaten. Af.

12 KLOOSTER. BUREAU. DAG. MOEDER OVERSTE.

KLOOSTERZUSTER. BEEL. GENDARM

Zuster Mathilde op. Ziet dat moeder overste er niet is.

ZUSTER *roept* Ma mère!

Moeder overste op.

OVERSTE Ik was in de kapel.

ZUSTER We krijgen bezoek, denk ik.

OVERSTE Ja?

ZUSTER Ik zag iemand afkomen maar 'k zie hem niet meer. Hij verdween achter het groen.

OVERSTE Prachtig, hé, de struiken in bloei!

ZUSTER Waarschijnlijk weer die gendarme die vorige week kwam zeggen dat we hem direct moeten verwittigen als we Emiel Beel zien.

OVERSTE Emiel Beel? Ik vind Emile zo'n mooie naam.

ZUSTER En hij had die brief mee.

OVERSTE Welke brief?

ZUSTER Ge wilde hem niet lezen omdat hij in het Duits geschreven was, ma mère.

OVERSTE Waar is die brief?

De zuster neemt een brief die op het bureau ligt en geeft hem aan ma mère, die hem openplooit en leest.

OVERSTE Der Hauptkommandatur verbietet *leest in stilte, onverstaanbaar ... incroyable ...* wij mogen alleen nog Franse les geven vanaf het zesde studiejaar.

ZUSTER Waarom, ma mère?

OVERSTE Waarom? De Duitsers haten al sinds de schepping de Fransen. En wat lees ik hier? 'k Krijg het aan mijn hart ...

ZUSTER *snelt haar ter hulp* Oei, ma mère, ça va?

OVERSTE ... ça va, ça va, ma soeur, ça va. *Moet toch nog even slikken* Ze zijn van plan om hier een peloton soldaten te kazerneren.

ZUSTER Een peloton soldaten! Moeten we hier weg?

OVERSTE Ja, als we niet meewerken.

Plots staat Beel voor hun ogen.

De nonnen kijken hem verwonderd aan.

OVERSTE Wie zijt gij?

BEEL Zuster ...

OVERSTE Ma mère.

BEEL Ma mère, ik verkoop graan en patatten.

OVERSTE Hoe heet gij?

BEEL Valère Spriet.

ZUSTER Valère Spriet, mijn nonkel heet zo.

OVERSTE Er zijn meer koeien die Blaar en Bles heten, ma soeur.

ZUSTER *tegen Beel* Dan zijt ge misschien familie van mij?

BEEL Waarschijnlijk wel.

ZUSTER Wie is uw vader?

OVERSTE We gaan daar nu geen tijd aan verliezen, wat kunnen wij voor u doen, Valère?

BEEL 'k Verkoop patatten en graan.

ZUSTER Het graan is niet gemalen?

BEEL Neen, dan zou het meel zijn.

ZUSTER Juist.

OVERSTE Ge kunt er misschien eerst mee naar de molenaar gaan?

BEEL Ja, maar daarvoor zou ik liever nog wat wachten. De Duitsers zoeken jonge mannen gelijk ik om voor hen in Duitsland te gaan werken.

OVERSTE Dan zit ge hier goed, jongen. Ik ben ook tegen de Duitsers. Kijk, Valère, zet de zakken in de schuur. *Ze haalt ondertussen geld uit een lade en geeft het hem.*

BEEL Bedankt.

OVERSTE Ik zie in de verte beweging.

BEEL Kan ik mij hier verstoppen?

OVERSTE Waar moet ik u verstoppen, jongen? Ze stekken overal in met hun bajonetten.

ZUSTER Hij kan zich in een kast wegsteken en we doen die op slot.

OVERSTE Iets dat op slot is, breken ze open.

ZUSTER Dat is juist.

BEEL Misschien onder uw rokken, ma mère?

ZUSTER O!

BEEL Dat kan, als het maar niet te lang duurt. Want ge zult daar geen verse lucht hebben, haha.

BEEL Weet ge hoe ze een man noemen die onder nonnenrokken zit? Een gatlikker.

ZUSTER O!

OVERSTE Humor is de beste manier om uit de miserie te geraken.

ZUSTER En het gebed ook, natuurlijk.

OVERSTE Ja, natuurlijk, het gebed komt op de eerste plaats.

BEEL Mijn grootvader zei: als ge in de miserie zit, moet ge eens lachen. Kijk! *Hij lacht*. Ik voel mij een stuk beter.

ZUSTER 'k Ga dat ook eens doen als ik in de miserie zit. Als afwisseling, hé.

OVERSTE Zuster Mathilde, breng Valère naar 't geheim achterdeurtje. *Tegen Beel* En via 't geheim achterdeurtje geraakt ge buiten en dan kruipt ge door het lange gras tussen de schapen tot aan de gracht, ge kruipt onder de stekkerdraad en vandaar sluipt ge naar het bos.

BEEL Tussen de schapen naar de gracht, onder de stekkerdraad naar het bos.

OVERSTE En, ma soeur, passeert met Valère eens langs de proviandkamer.

Zuster Mathilde met Beel af.

Moeder overste neemt een fles schnapps uit de kast.

Gendarm op.

OVERSTE Hebt gij aangebeld?

GENDARM Neen.

OVERSTE Langs waar zijt ge binnengekomen?

GENDARM Langs de zijdeur.

OVERSTE Gelijk de dieven.

GENDARM Ja, gelijk de dieven.

OVERSTE Wat nieuws?

GENDARM. 't Is in verband met die brief.

OVERSTE *theatraal* Ein schnapps, Herr Flick?

GENDARM *slaat het aanbod af* Danke, danke ...

OVERSTE Allez, allez ... *ze neemt twee glaasjes en schenkt ze in.*

De gendarm gaat even naar buiten kijken en moeder overste steekt hem een borrel toe.

OVERSTE Op uw gezondheid.

GENDARM Op de goede samenwerking.

Ze drinken het glaasje in een teug leeg.

GENDARM Ze zijn de koterij al aan het controleren.

OVERSTE De koterij?

GENDARM *schenkt zich nog een glaasje in* Algemene controle, zuster eh moeder overste, controle op al uw voorraden fruit, vlees en aardappelen, controle op wapenbezit, op smokkelwaar en we moeten ook nagaan of er hier geen werkweigeraars verscholen zitten. Mijn mannen zijn al aan de slag. We zoeken ook nog altijd Miel Beel.

OVERSTE Is het Miel Beel of Emile Beel?

GENDARM Geen muggen ziften, hé. En als ge de brief gelezen hebt, zult ge weten dat er hier een peloton Feldgendarmen komt kazernereren.

OVERSTE Meent ge dat? 'k Krijg het aan mijn hart!

GENDARM Maar ge moogt hier blijven, hé. Ze gaan u niet wegjagen, integendeel, ze gaan een beroep op u doen. Ge gaat ze mogen bedienen.

Stilte

OVERSTE Wanneer komen ze?

GENDARM Dat weet ik niet.

OVERSTE Ze gaan ons toch verwittigen?

Gendarm maakt gebaar dat hij dat niet weet.

OVERSTE Hoffelijkheid, zoiets kennen de Duitsers natuurlijk niet!

GENDARM 't Is oorlog, hé ma mère.

OVERSTE Ze gaan niet moeten proberen om er hier een paardenstal van te maken.

GENDARM Een Duitser is wel geen Fransman, hé moeder.

OVERSTE En wat zijn ze hier van plan?

GENDARM Ze gaan hier een vuurpeloton opleiden.

OVERSTE Een vuurpeloton opleiden?

GENDARM Voor executies.

OVERSTE Leren doodschieten? Op onze schoolbanken?

GENDARM Op de koer. Zorg dat ge stoppen hebt om in uw oren te steken, dan gaat ge daar niets van horen. Trouwens als gij uw plicht doet, moeder, en ervoor zorgt dat ze het hier goed hebben, goed eten, een opgemaakt bed, dan gaat ge daar veel dankbaarheid en nog meer vriendschap van krijgen.

OVERSTE Vriendschap? Laat maar zo. Excusez moi. *Ze verwijdert zich.*

De gendarm schenkt zich nog een borrel in, drinkt die in een teug leeg en vertrekt.

13 AVOND. BUITEN. BEEL. BALDUK. VERKEST. PIER. SCHEPENS

Beel op met knapzak en geweer.

BEEL De oorlog is een dubbeltje op zijn kant. Ik moet het volhouden. Ze willen me levend of dood. Maar ik zal mij verweren tot de laatste kogel. Ik zal mijn vel duur verkopen. *Heeft plots iets opgemerkt.* Balduk! Wat doet hij hier?

Hij probeert ongezien weg te glippen. Af.

Balduk op. Kijkt eerst voor zich uit en richt zich dan tot het publiek.

BALDUK Mensen, nu moet het gebeuren! Al weken wordt er graan en aardappelen gestolen. En nu gaan we de dief op heterdaad betrappen. We weten waar hij de zak graan verstopt heeft. We hebben daarvoor een oude truc toegepast. Onderaan de graanzak hebben wij een gaatje gemaakt. Door dat gaatje vallen er graantjes op de grond en die graantjes trekken een spoor van aan de graanzolder tot aan de plaats waar de dief het graan verstopt heeft. Het was niet simpel. We dachten dat hij het had doorzien. *Luistert.*

Stilte

VERKEST *off roept* Blijf staan!

Er valt een schot.

Er volgt een schreeuw.

BALDUK Godverdomme! Wat gebeurt er daar?

Beel op, bebloede handen op zijn buik, wil ontkomen.

Balduk houdt Beel tegen.

BALDUK *versteld* Beel! Gij zijt de dief!

Beel valt op zijn knieën.

Verkest, hand aan de bebloede schouder, op.

VERKEST Hij wilde mij doodschieten, de smeerlap!

BEEL *toont zijn wonden* Bezie mij eens! Hij wilde mij doodsteken.

VERKEST Dief!

BALDUK We moeten er een dokter bijhalen.

BEEL Ik trek wel mijn plan. *Hij staat op.*

VERKEST Smeerlap, probeer niet om weg te lopen! Balduk?

BEEL Laat mij gaan, aub! Gij hebt mij ook verwond! En g'hebt uw graan en uw patatten weer. Kom, zeg met mij: zand er over.

VERKEST Zand erover? Gij godverdomse judas, ik ben Jezus Christus niet, zulle.

BEEL *smeekt* Fons ? Ge waart mijn maat in 't Kruyske.

BALDUK Ge hebt u serieus in nesten gewerkt, Miel.

BEEL Ik heb de vijand bevochten, Fons, de vijand beschoten.

VERKEST En mij beschoten, smeerlap!

Beel wil weglopen. Pier houdt hem tegen.

Pol Schepens met zijn fiets op.

SCHEPENS Wat is er hier gaande, zeg?

VERKEST *wijst naar Beel* Die smeerlap heeft op mij geschoten.

SCHEPENS Geschoten?

BEEL En hij heeft met zijn riek in mijn buik gestoken.

SCHEPENS Gestoken en geschoten. Bloed, bloed. Vooruit, naar dokter Allyn!

Beel wil ontsnappen, maar hij valt.

SCHEPENS Wilt ge hier doodbloeden?

BEEL Ja, laat mij hier maar achter.

SCHEPENS Wie zijt gij?

VERKEST Miel Beel. Er staat een premie op zijn hoofd, Pol.

PIER 10.000 mark.

VERKEST Ga maar naar huis, Pier, naar uw vrouwke. Ze zal blij zijn als ze u terugziet. En geef dat geweer aan Fons.

Hij geeft het geweer aan Balduk en af.

SCHEPENS *tegen Beel* Sta recht, kerel, of moeten we u slepen?.

BEEL *staat recht* Ge gaat mij toch niet aangeven, hé Fons?

SCHEPENS We gaan naar de dokter.

Balduk ondersteunt de kreunende Beel, die blijft smeken om hem niet aan te geven.

BALDUK Neen, Miel, we gaan u niet aangeven.

Allen af.

14 AVOND. BUITEN. BALDUK

GELUIDSFRAGMENT AANHOUDING BEEL: KRETEN, SLAGEN, STAMPEN.

Balduk buiten adem op.

BALDUK We botsten op een Duitse patrouille en die had geen medelijden met Beel. *Stilte* Morgen trek ik naar 't Kruyske. Ze gaan hun oren niet geloven. 'k Ga ze eerst vertellen hoe we de graan- en patattendief te grazen hebben genomen en 'k ga er tot het einde de spanning inhouden en als het heel stil geworden is, ga ik hen vragen: ra ra ra, raad eens wie de dief is? En 'k weet zeker dat ze op het moment dat ik de naam Beel ga uitspreken, hun bakkes gaat openvallen maar direct daarna op de tafels gaan springen en mij tracteren tot ik van mijn stoel val. *Stilte* Mijn moeder, die simpele ziel, heeft mij altijd afgeraden om naar 't Kruyske te gaan. "Ge kunt het niet laten, hé, jongen, met dat jong vrouwvolk? 'k Kan u niet tegenhouden maar 'k hoop dat ge niet in uw ongeluk loopt." 'k Maak niet veel kans, moeder, zeg ik dan, 't vrouwvolk ziet liever de Duitsers. Maar 'k ken toch ook al veel Duitse woorden, gelijk Scheisse *lacht* en ik ken ook al heel wat Duitse liedjes. *Zingt 'Heil Dir in Siegekranzen'*. "Ge kunt al goed Duits," zegt mijn moeder dan, "het kan nog van pas komen!" Maar nu ga ik haar zeggen: Dat jong vrouwvolk, hé moeder, gaat aan mijn voeten liggen en 'k ga ze knijpen, de katjes. *Af.*

15 DAG. BINNEN. WOONKAMER. VERKEST. SCHEPENS.

Verkest en Schepens op. Verkest draagt een schouderverband.

VERKEST De kogel zit er nog in.

SCHEPENS Konden ze hem niet verwijderen?

VERKEST Neen.

SCHEPENS 't Is een schone herinnering, hé.

VERKEST Wat?!

SCHEPENS Een herinnering aan een heroïsch moment, Tuur.

VERKEST Meent gij wat gij zegt?

SCHEPENS De Duitsers gaan u een medaille geven.

VERKEST Een medaille?

SCHEPENS G'hebt er voor gezorgd dat die gevaarlijke kerel achter slot en grendel zit.

VERKEST Ze zouden beter mijn graan en mijn patatten teruggeven.

SCHEPENS Hoe?

VERKEST Hoe, hoe, hoe! Ze hebben ze aangeslagen!

SCHEPENS Ge kunt de premie opeisen.

VERKEST Pier vroeg mij hoe dat zat met die premie.

SCHEPENS We kunnen hem verdelen, hé Tuur. Elk een helft.

VERKEST Neen, 'k heb tegen Pier gezegd dat ik geen premie moet hebben voor iets dat ik niet gewild heb.

SCHEPENS Wat zegt gij nu?

VERKEST Dat is toch duidelijk, Pol.

SCHEPENS Ge wilde niet dat de dader van die aanslag op die Duitser opgepakt werd?

VERKEST Ja en iedereen mag dat weten.

Stilte

SCHEPENS Beel zou nog een waterkans krijgen.

VERKEST Van de Duitsers? Vergeet dat.

SCHEPENS De Duitser die hij een oog uitgeschoten heeft, komt als getuige à décharge naar de rechtbank. Hij gaat pleiten dat die aanslag die Beel op hem gepleegd heeft geen militaire maar een passionele daad was. En hij gaat pleiten tegen de doodstraf.

Verkest reageert niet.

SCHEPENS À propos, kent gij Valère Spriet?

VERKEST Valère Spriet? Neen, waarom?

SCHEPENS Hij moet nog een zak graan en een zak patatten aan het klooster. *Af.*

16 DAG. BUITEN. GEEN DOETJE

REEKS GEWEERSCHOTEN

Geen Doetje op.

REEKS GEWEERSCHOTEN

GEEN DOETJE Schietoefeningen!

REEKS GEWEERSCHOTEN

GEEN DOETJE Die schoten komen van aan 't klooster. *Luistert* Er staan daar schietstanden voor fuseliers.

REEKS GEWEERSCHOTEN

GEEN DOETJE Ze graven een geul, doen de gevangenen een blinddoek aan en pang pang pang pang...

REEKS GEWEERSCHOTEN

GEEN DOETJE En de slachtoffers vallen achterover in de gracht. *Luistert.* Onderbreking. *Luistert* Ze stoppen nu om iets te gaan drinken. *Luistert* Ze houden er mee op om kogels te sparen. *Af.*

17 BUITEN. GENDARM. DOEKJE. SJAALTJE. BURGEMEESTER. SECRETARESSE. OVERSTE. ZUSTER. BALDUK. SCHEPENS

Gendarm op met lijmpot, kwast en een aanplakbrief, brengt de lijm op de aanplakbrief aan en kleeft die bovenop de vorige aanplakbrief (Premie op Beels hoofd). Ondertussen komen de personages druppelsgewijs op om de aanplakbrief te lezen.

BERICHT

De Belgische landbouwerszoon

EMIEL BEEL

Van Wijnghene is bij bekrachtigd vonnis van het Veldkrijgsgerecht van de Etappen-kommandantuur Beernem, wegens bezit van wapens en deelneming aan eenen aanval op een tot het Duitse leger behorende persoon

TEN DOODE

En vier jaar gevang veroordeeld geworden. De doodstraf werd heden te Ekloo bij vuurschot voltrokken. Getekend de dd. Etappen-kommandant von Falkenberg, major.

Sjaaltje staat bij Doekje. Ze kan het niet goed lezen.

SJAALTJE Wat staat er op, Doekje?

DOEKJE *luidop* Miel Beel van Wingene is wegens bezit van wapens tot vier jaar gevang en wegens een aanval op een Duitse soldaat ter dood veroordeeld en te Eeklo door een vuurpeloton doodgeschoten.

SJAALTJE Ocharme!

DOEKJE Hij mag fier zijn.

SJAALTJE Meent gij dat?

DOEKJE De dood met de kogel is alleen weggelegd voor verzetshelden. Miel Beel was een verzetsheld. 'k Ga mij ophangen.

SJAALTJE Waarom?

DOEKJE 'k Ga het op een briefje schrijven.

SJAALTJE Doe dat niet, Doekje. Peinst aan Hector.

DOEKJE Wie is dat die ginder afkomt?

SJAALTJE De burgemeester, Doekje.

DOEKJE Ik zou hem niet meer herkend hebben. Ik moet hem nog eens spreken. Laat mij alleen.

SJAALTJE Doe geen stommiteiten, Doekje.

DOEKJE Laat mij alleen, zeg ik u.

SJAALTJE Ik wacht op u, Doekje. *Af.*

DOEKJE Zijn secretaresse staat daar wat verder. 'k Ga haar eens aanspreken. *Af.*

De gendarm en de burgemeester komen naar voor.

BURGEMEESTER Dat was ongezien, hé, die Duitser die zijn belager verdedigt.

GENDARM Politiek, hé.

BURGEMEESTER Ja? Een socialist?

GENDARM Of een communist. Maar de rechtbank heeft er geen rekening mee gehouden en Beel is dan weggevoerd naar een bos en ze hebben hem langs een boswegel terechtgesteld.

BURGEMEESTER Niet in 't openbaar?

GENDARM Neen, neen. Er zouden gegarandeerd rellen uitgebroken zijn.

BURGEMEESTER Waar ligt Beel begraven?

GENDARM Op het kerkhof van Eeklo.

BURGEMEESTER Wilt ge de familie verwittigen?

GENDARM Daarvoor moet ik de toestemming hebben van de Ortskommandant.

BURGEMEESTER Ja, natuurlijk.

GENDARM Ik zal het hem vragen.

BURGEMEESTER Merci.

De gendarm vertrekt. De secretaresse komt op en gaat naar de burgemeester.

SECRETARESSE De ontvanger heeft bezoek gekregen van een man die beweert in aanmerking te komen voor de premie, die op Beel zijn hoofd stond.

BURGEMEESTER Een of andere grappenmaker, zeker?

SECRETARESSE De ontvanger heeft hem gezegd dat het afgesloten is.

BURGEMEESTER Ja, natuurlijk.

SECRETARESSE We hebben nog geen nieuws van Hector Taveirne, zeker?

BURGEMEESTER Neen en geen nieuws is goed nieuws.

Ze gaan samen weg. Worden opgehouden door moeder overste en zuster Mathilde.

OVERSTE Meneer de burgemeester, de fuseliers die Emile Beel doodgeschoten hebben, logeren bij ons. Dat is ondraaglijk.

BURGEMEESTER Daar kan ik niets aan doen, ma mère. Maar ik wens u veel sterkte.

ZUSTER Er is ook een zuster die lastiggevallen wordt door een soldaat.

OVERSTE Dat is inbeelding, ma soeur.

ZUSTER Maar ge weet toch, ma mère, waar ze aan denkt?

OVERSTE Ja.

BURGEMEESTER Waaraan denkt ze?

ZUSTER Ze wil al die Duitsers vergiftigen.

OVERSTE Maar we hebben geen vergif in 't klooster.

ZUSTER Ze gaat er zelf maken met blaadjes en zaadjes van planten en kruiden, die ze in de tuin vindt. Wat peinst gij daarvan, meneer de burgemeester.

BURGEMEESTER Moeder overste is een wijs mens en zal daar wel raad mee weten. Nog een goede dag en heel veel sterkte. *Af*

*Balduk en Schepens komen bij moeder overste en zuster Mathilde.
Schepens haalt een foto uit zijn zak.*

SCHEPENS Ma mère, bekijkt die foto eens.

Ze bekijkt de foto.

OVERSTE Valère Spriet.

ZUSTER Ja, Valère Spriet, zeker weten!

SCHEPENS Miel Beel. *Stilte* Ge ziet zo wit!

OVERSTE Kom, ma soeur, we gaan het eten klaarmaken. Wat staat er op het menu?

ZUSTER Wurst mit Kartoffeln und Bohnen.

Zuster en overste af.

BALDUK Pol, hoe zit dat met die premie?

SCHEPENS Welke premie?

BALDUK Die premie van 10.000 mark die op Miel Beel zijn hoofd stond?

Schepens haast zich weg.

BALDUK Hebt ge hem kunnen binnenrijven?

Schepens draait zich om.

SCHEPENS Smerige vraag, hé Fons!

BALDUK ‘k Heb dat horen zeggen, Pol.

SCHEPENS Wat hebt ge horen zeggen?

BALDUK Dat Pol Schepens dat bloedgeld in zijn zakken gestoken heeft.

SCHEPENS Ze hebben er waarschijnlijk niet bij verteld dat ik de persoon die dat gerucht verspreid heeft een proces heb aangedaan en dat ik dat proces gewonnen heb?

BALDUK Tuur Verkest?

Schepens af.

Duits soldatenlied. Balduk gaat in de richting vanwaar de zegeklanken komen.

FADE OUT